

Per fer progressar l'economia catalana cal una mentalitat guanyadora

Johan Economics (I): 'gallina de pell'

Xavier Sala-i-Martin

Algú recorda quan els barcelonistes érem uns pessimistes amb lletres majúscules? El Barça era el líder de la classificació, amb 5 punts d'avantatge quan en faltaven 6 per jugar, i tots pensàvem que la Lliga s'escaparia. I s'escapava. Al mes d'agost pensàvem que ho guanyàriem tot perquè teníem les figures més grans de l'univers ("Aquest any sí!", deïem entusiasmats després de guanyar el Gamper), i quan algun jugador basc ens lesionava el crac, ja estàvem convençuts que no quedàriem ni segons. Encara no havia arribat Nadal, i la Lliga es tornava a escapar. I quan les coses anaven prou bé, allà cap al mes de març, ens preguntàvem amb temor quin tipus de conjura s'aliaria amb el Madrid aquell any per fer-nos perdre la Lliga: que si el segrest del Quini, que si l'expulsió del Melero, que si un penal injust al darrer minut a favor de Santillana. El pessimisme impregnava la nostra societat i, tot sentint pena de nosaltres mateixos, justificàvem el nostre fracàs amb l'existència d'unes mans obscures que ens perseguïen implacablement. I la Lliga s'escapava sense que hi hagués res ni ningú que pogués fer per a evitar-ho.

Aleshores va venir en Johan Cruyff, ens va portar el *dream team* i tot va canviar: Lligues, Copes, Recopes, i fins i tot una Lliga de Campions. Èxits esportius com mai no havíem tingut. Però el mestre va portar molt més que trofeus, victòries i espectacle al Camp Nou. Va canviar la nostra mentalitat, ens va donar autoconfiança i ens va ensenyar a guanyar. Durant el seu regnat, estàvem segurs que guanyàriem tots els partits de la recta final i guanyàriem la Lliga, encara que el líder ens tragués un avantatge substancial al mes de febrer. I la guanyàvem. Ara era el Madrid qui perdía els papers a la darrera mitja part del darrer partit i ens regalava el cam-

pionat mentre se'ns posava la *gallina de pell*, en comptes de la pell de gallina. I si els àrbitres concedien un penal rigorós a favor de l'adversari al darrer minut del darrer partit de la darrera jornada, els astres s'alineaven a favor nostre i forçaven màgicament el llançador a xutar a les mans del porter. I tornàvem a guanyar la Lliga. I de vegades les coses no anaven bé, però la nostra mentalitat pessimista i pseudomasoquista, havia canviat i mai no ens donàvem per vençuts fins que era matemàticament impossible guanyar. I la veritat és que és molt difícil vèncer a qui se sent guanyador. Tan difícil com ho és guanyar quan un se sent perdedor.

Un cop establertes les bases esportives, crec que seria bo que l'esperit de la *gallina de pell* també passés a impregnar la nostra economia. Des d'un punt de vista objectiu, l'economia catalana va molt bé: l'atur gairebé ha desaparegut (una taxa per sota del 6% pot ser considerada una taxa gairebé desdenyable), el creixement econòmic és vigorós, la inflació està controlada molt per sota del 5%, i el català té prou diners a la butxaca. I qui no es cregui les dades oficials, pot anar als restaurants cars del país i s'adonarà que estan plens tots els dies de la setmana, o pot mirar per la finestra i veurà un parc de cotxes que se segueix modernitzant a un ritme esfereïdor. No em sembla una exageració dir que, pel que fa a l'economia, Catalunya va molt bé.

Però aleshores llegeixo el diari, escolto les tertúlies radiofòniques o miro els experts de la televisió, i veig que regna un pes-

misme derrotista que em torna a l'era de l'Udo Lattek: "Catalunya no va bé, perquè Madrid va millor", ens diuen. "Les empreses espanyoles traslladen les seues a Madrid" i fins i tot la nostra Caixa sembla que ens traeix perquè "obre oficines per tot Madrid". Els més obsessionats arriben a queixar-se pel fet que "les matrícules de cotxes a la capital ja van pel ZK mentre que Barcelona encara va pel WU!". Sembla com si la mateixa mà obscura que abans perseguia el Barça estigui ara oprimint tota la nostra economia.

Jo no sé fins a quin punt és important que la seu social de Telefónica o La Caixa estigui aquí o allí. És possible que la diferència no sigui més que uns milers de llocs de treball. Del que sí que estic segur és que el pessimisme que comporta la queixa té uns costos econòmics molt superiors, i no val la pena.

I no dic que els catalans no tinguem

dret a queixar-nos quan el govern de Madrid, que en teoria ens representa, ens tracta de manera injusta o discriminatòria. De fet, sé que sovint ens tracta malament i tenim tot el dret a denunciar-ho i a exigir justícia. Però, un cop feta la denúncia, seria bo que la cosa quedés en mans dels polítics. Els altres hem de deixar de resignar-nos davant la nostra mala sort i hem de posar-nos a treballar i a utilitzar la imaginació per solucionar els nostres problemes i fer progressar el país a contracorrent. Sempre hi hem anat a contracorrent. I si volem contrarestar (o seguir contrarestant) les tendències malignes que vénen de la capital, el primer que hem de fer és adonar-nos que el món va més enllà de Madrid i que la nova economia ens permet no haver de passar per la capital de l'Estat espanyol: més enllà de Telefónica hi ha la Nokia, més enllà del BBVA hi ha el Citibank, i més enllà de la Ibèria hi ha la Swissair.

Seria important que les empreses catalanes innovessin, creixessin i es convertissin en líders mundials. I ara, més que mai, és possible fer-ho, ja que el moment de grans canvis que estem vivint a tot el món permet que petites empreses amb molta creativitat facin grans coses (¿algú sap on estava la Nokia només fa una dècada?, ¿algú sap què era Microsoft fa 20 anys?). També seria important que les empreses que ja són líders mundials (i entre elles no hi ha cap empresa amb seu a Madrid!) facin negoci a Catalunya. Aquests dos objectius depenen només de nosaltres mateixos, i els aconseguïrem quan fem les coses ben fetes. Per tant, deixem de mirar obsessivament a Madrid i concentrem-nos en el nostre passat, present i futur. Abans anàvem malament. Ara anem bé. I demà hem d'anar encara millor. Ara bé, les nostres empreses mai no creixeran i les grans empreses mundials mai no voldran fer negoci amb nosaltres si el pessimisme ens impregna i ens creiem perdedors i constantment perseguits pel destí.

Al cap i a la fi, ¿qui aposta per un equip que no sap guanyar?

• Xavier Sala-i-Martin. Catedràtic d'economia de Columbia i professor visitant de la UPF

►►► el govern aposta per desenvolupar un model de seguretat basat principalment en la violència i, per tant, en el concepte de dissuasió; tot i que l'experiència ens digui que aquest model està abocat al fracàs. Aprofitant l'avenç de la fi del servei militar obligatori, miren de colar-nos un gol (i quin gol!) al moviment pacifista imposant un model de seguretat que determina molt el model de societat que ens envolta. La gran fita del ministeri de Defensa, consubstancial al plantejat fins ara, passa per aconseguir voluntaris i, per fer-ho, li cal popularitzar la institució militar. Federico Trillo, insigne ministre de Defensa, haurà de xafar molts ous per fer que la cosa li quedi mínimament apanyada. Necessitarà un increment del nombre de sollicituds per incorporar-se a l'exèrcit professional, per poder triar entre els i les aspirants. Si de retruc cal gastar

centenars de milions en campanyes que normalitzin portar una arma, que estenguin valors com la disciplina i la manca de capacitat crítica, millor que millor.

Per acabar-ho d'adobar, i no podria ser d'una altra manera, ens proposa el màxim acte d'ostentació possible en temps de pau. Així, la justificació de la desfilada va estrictament lligada a un concepte de societat, i la càrrega ideològica i de models de convivència tenen molt a veure amb el simbolisme que representa veure desfilar soldats pels carrers de Barcelona.

En contraposició amb aquesta filosofia, els joves barcelonins i catalans som ciutadans que hem apostat inequívocament per la pau, amb un dels índexs d'objectors i d'insubmisos més alts d'arreu de l'Estat. No és casual, per tant, que des del govern es miri de fer un acte tan emblemàtic a Barcelona. El que segurament no esperaven els pro-

gramadors de l'acte ha estat una resposta ciutadana com la que es troben, en el marc de la Setmana de la Cultura de la Pau, que va des de la manifestació del dissabte 20 fins al festival per la pau que tindrà lloc al parc de la Ciutadella el mateix dia de la desfilada. El ministeri de Defensa, preveient una resposta de rebuig massiva, ha mirat de reconduir l'acte, fent un homenatge als Cascos Blaus i fent desfilar un menor nombre de tropes. De fet, ja li va bé centrar el debat en un tema secundari –i això no vol dir ni poc important ni intranscendent– com que les tropes de Franco entraren el 1939 o que aquest exèrcit sigui forà. Fins i tot, han tingut la gosadia i la barra de parlar d'ONG desfilant al pas, amb campanya incorporada sobre el paper dels Cascos Blaus a Bòsnia, a veure si de pas cola aquest exèrcit que ens estan muntant.

Davant de models de seguretat tan ofensius –i no només a la intel·ligèn-

cia–, el debat central a contraposar és el de les diferents formes de desenvolupar un marc humà de seguretat. Quedar-nos en l'anècdota o en aquells termes menys rellevants és el que li va bé al govern i el que li permet fer avançar polítiques com les que està fent en aquesta matèria sense cap pèrdua de suport social. El repte del moviment pacifista i de les organitzacions polítiques que ens sentim participants d'aquest pensament és aconseguir centrar el debat en allò que representa la desfilada: símbol d'un model de seguretat i d'unes pautes de convivència rànquies i desfasades. El nostre objectiu és que Barcelona, més enllà d'aquestes dates, sigui una ciutat que s'expressi en totes les seves manifestacions com una ciutat per la pau.

• Joan Herrera. Coordinador Nacional de Joves amb Iniciativa